Sem - II Environmental Law Nov-2011 28/11/2011 10.30to1.30

Con. 5385-11. (REVISED COURSE) FR–1012

(3 Hours) [Total Marks : 100

1 Answer the following (not more than **two** sentences) :– 20

(a) What does 'Bar of Jurisdiction' under Air Act mean ?

(b) Under the Water Act, what does 'Protection of Action taken in Good Faith' mean ?

(c) Define 'Animal article' as given under the Wild Life Protection Act.

(d) U/s 25 of the Water Act, the consent of the State Board is deemed to have been given on the expiry of what period, after making application ?

(e) State the Constitutional Amendment indicated for Environment Protection,. Explain how it aims at environment protection.

(f) Who is an 'Occupier' as per the Environment Protection Act ?

(g) Explain the provisions of 'Revision' as per the Water Act.

(h) State the object of the National Environment Tribunal Act.

(i) What does the definition of 'Board' under Air Act mean ?

(j) How is "Authorisation" defined under the Hazardous Waste Rules ?

2. Write short notes on the following (any **four**) :– 20

(a) Environment Impact Assessment

(b) Eco-labelling Scheme

(c) Noise Pollution Rules

(d) 'Offences by Company' under the Environment Protection Act

(e) 'Hunting' as per the Wild Life Protection Act

(f) Power to declare Air Pollution Control Areas under the Air Act

3. Solve the following (any **two**) :– 12

(a) A mid growing concerns over straying away of tigers from the Ranthambore Sanctuary, Rajasthan, the Chief Minister visited it and showed great concern and directed strict implementation of the laws.

  (i) u/s 27 of the Wild Life Protection Act, who are the persons who can enter into the sanctuary.

  (ii) u/s 28 of the Wild Life Protection Act, who is authorised to grant 'permit' and for what purpose ?

(b) A report of the High Court Commissioners accuses big hospitals of flouting norms of disposing Bio-Medical Wastes and carelessly dumping used syringes, blood soaked dressings, vials of untreated urine and blood. Bio-Medical Wastes were found lying open in the hospital premises.

  (i) What are the provisions for segregation, packaging and storage under Bio-Medical Wastes Rules ?

  (ii) Who has to apply for Grant of authorisation under Bio-Medical Wastes Rules ?

[TURN OVER

(c) Shrimp farms along the coast were causing serious environmental degradation. On the other hand, Shrimp farming was a major foreign exchange earner. However, such shrimp culture industries in the coastal zone are a matter of concern and serious impairment would be caused to the ecology.

(i) State the classifications of the coastal regulation zones under the Coastal Regulation Zones Notification. Explain each of them in short.

(ii) State any three 'Regulated activities' as per the Coastal Regulation Zones Notification.

4. Answer any **four** :– 48

(a) Discuss the penal provisions under the Water Act

(b) How does the Environment Protection Act seek to protect the environment ? Highlight the salient features of the Environment Protection Act.

(c) What is 'Judicial Activism' ? Is it at its best in environment pollution cases ? Discuss.

(d) Enumerate the functions of Central Board under the Water Act

(e) Explain the provisions of the power to take samples of the air or emission and the procedure to be followed by a State Board under the Air Act.

(f) Critically examine the protection of the environment with respect to the provisions under the Indian Penal Code.

(मराठी रूपांतर)
(सुधारित अभ्यासक्रम)

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (**दोन वाक्यांपेक्षा** जास्त नको) :- २०

(अ) वायु कायद्याखालील 'अधिकार प्रतिबंध' (Bar of Jurisdiction) म्हणजे काय ?

(ब) जल कायद्याखालील 'सद्भावाने बजावलेल्या कर्तव्याचे संरक्षण' म्हणजे काय ?

(क) वन्यजीव सुरक्षा कायद्यांतर्गत 'वन्यजीव वस्तू' ही संज्ञा द्या.

(ड) जल कायद्याच्या कलम-२५ अंतर्गत, अर्ज केल्यापासूनच्या किती कालावधीनंतर राज्यमंडळाची मंजुरी गृहीत धरता येते ?

(इ) पर्यावरण संरक्षणासाठी झालेल्या राज्यघटना दुरूस्ती संबंधी सांगा. सदर घटनादुरुस्ती कशा प्रकारे पर्यावरण रक्षण सूचित करते ? विशद करा.

(फ) पर्यावरण संरक्षण कायद्यानुसार 'आक्युपायर्' म्हणजे कोण ?

(ग) जल कायद्यांतर्गत फेरतपासणी (Revision) विषयीच्या तरतूदी स्पष्ट करा.

(ह) राष्ट्रीय पर्यावरण न्यायाधिकरण कायद्याचा हेतू स्पष्ट करा.

(स) वायु कायद्यांतर्गत 'मंडळ' याची संज्ञा काय आहे ?

(द) त्रासदायक कचरा नियमावलीनुसार 'ऑथरायझेशन्' ही संज्ञा कशी केलेली आहे ?

२. संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) २०

(अ) पर्यावरण परिणाम निर्धारण (एन्हयारमेंट् इम्पॅक्ट ॲसेसमेंट्)

(ब) 'इको लेबलिंग' योजना

(क) ध्वनी प्रदूषण नियमावली

(ड) पर्यावरण संरक्षण कायद्यांतर्गत 'कंपनीकडून घडणारे गुन्हे'

(इ) वन्यजीव संरक्षण कायद्यांतर्गत 'शिकार'

(फ) वायु कायद्यांतर्गत वायुप्रदूषण नियंत्रण प्रदेश घोषित करण्याचे अधिकार.

३. खालील प्रश्न सोडवा (कोणतेही **दोन**) :- २०

(अ) राजस्थान स्थित रणथंबोर अभयारण्यातून वाघांच्या आजुबाजुला भरकटण्याच्या घटनांच्या वाढत्या काळजीपोटी मुख्यमंत्र्यांनी तेथे भेट दिली व त्यासंबंधी बरीच जागृकता दाखवत कायद्यांचे कठोर पालन करण्याच्या सूचना दिल्या.

(१) वन्यजीव संरक्षण कायद्याच्या कलम २७ नुसार अभयारण्यात कोणत्या व्यक्तींना प्रवेश दिला जातो ?

(२) वन्यजीव संरक्षण कायद्याच्या कलम २८ नुसार असा परवाना देण्याचा कोणाला अधिकार आहे व कशाकरिता असा परवाना देता येतो ?

(ब) जैववैद्यक कचरा निर्मूलनासंबंधी केलेल्या तरतूदींचे उल्लंघन व बेदरकारपणे वापरलेल्या सुया, रक्ताने माखलेल्या पट्ट्या, प्रक्रीया न केलेल्या रक्त व लघवीच्या कुप्पा वगैरे फेकणे असा ठपका उच्च न्यायालयाने नेमलेल्या न्यायिक अधिकाऱ्यांच्या अहवालामध्ये मोठ्या हॉस्पिटल्सवर ठेवला आहे. इस्पितळांच्या जागेत जैववैद्यक कचरा उघड्यावरच पडलेला मिळाला.

(१) जैववैद्यक कचरा नियमावलींतर्गत विलग्नीकरण, बांधणी व साठवण या संदर्भात काय तरतूदी केलेल्या आहेत ?

(२) जैववैद्यक कचरा नियमावलींतर्गत कायदेशीर हक्क प्राप्त करण्यासाठी कोण अर्ज करू शकतो ?

[TURN OVER

(क) समुद्रतटीय कालवशेती (Shrimp farm) गंभीर पर्यावरण हानीसाठी कारण ठरू शकते. परंतु दुसऱ्या बाजूने पहाता अशी कालवशेती हे विदेशचलन मिळावयाचे मोठे साधन आहे. परंतु समुद्रतटीय प्रदेशात अशा कालवशेतीची होणारी लागवड ही पर्यावरणाला गंभीर आव्हान ठरून एक बिकट समस्या होऊ पहात आहे.

(१) समुद्रतटीय विभाग नियमन परिपत्रकांतर्गत समुद्रतटीय विभागांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा। त्यातील प्रत्येक विभाग थोडक्यात स्पष्ट करा.

(२) समुद्रतटीय विभाग नियमन परिपत्रकांतर्गत कोणत्याही तीन 'नियमित कृती' विशद करा

४. खालील उत्तरे द्या (कोणतीही **चार**) :- ४८

(अ) जलकायद्यांतर्गत फौजदारी तरतूदींची चर्चा करा

(ब) पर्यावरण संरक्षण कायदा कशा प्रकारे पर्यावरण रक्षण करतो ? पर्यावरण संरक्षण कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये नमूद करा.

(क) 'न्यायिक कार्यतत्परता' म्हणजे काय ? पर्यावरण प्रदूषण प्रकरणांत ती सर्वोत्तम ठरते का ? चर्चा करा.

(ड) जल कायद्यांतर्गत केंद्र मंडळाची कार्ये विशद करा.

(इ) वायु कायद्यांतर्गत हवा किंवा उत्सर्जित वायू यांचे नमुने गोळा करता येण्यासंबंधातील अधिकाराच्या तरतूदींविषयी माहिती स्पष्ट करा.

(फ) भारतीय फौजदारी संहिते अंतर्गत पर्यावरण रक्षण तरतूदींची सखोल चर्चा करा.